

(4)

วานิสสา เสือนิล.

หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค = *Principles of macroeconomics* / วานิสสา เสือนิล,
พนิต วัฒนกุล.

1. เศรษฐศาสตร์มหภาค.

HB172.5

ISBN 978-616-602-239-1

ลิขสิทธิ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วานิสสา เสือนิล และ
รองศาสตราจารย์ ดร.พนิต วัฒนกุล

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนพฤศจิกายน 2568

จำนวน 60 เล่ม

สำนักงานบริหารการพิมพ์ธรรมศาสตร์

จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

99 หมู่ 18 อาคารโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทร. 085-112-6081, 085-112-6968

<http://thammasatpress.tu.ac.th>

จัดจำหน่ายโดยศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โทร. 02-564-4438

<https://linktr.ee/tubookstore>

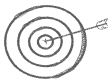
พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

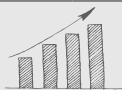
ราคาเล่มละ 300.- บาท

สารบัญ

สารบัญภาพ	(13)
สารบัญตาราง	(18)
คำนำผู้เขียน	(19)
โครงสร้างตำรา	(21)

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ขอบเขตของการศึกษาเศรษฐศาสตร์	2
1.1.1 นิยามของเศรษฐศาสตร์	2
1.1.2 ความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์จุลภาคกับเศรษฐศาสตร์มหภาค	3
1.1.3 เศรษฐศาสตร์เชิงวิเคราะห์และเศรษฐศาสตร์เชิงนโยบาย	4
1.2 หลักการพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์	5
1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับส่วนเพิ่ม	5
1.2.2 ความเป็นไปได้ในการผลิต	6
1.2.3 ดุลยภาพ	8
1.2.4 การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์	9
1.3 วิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์	10
1.3.1 ข้อมูลและแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์	10
1.3.2 ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผลและสหสัมพันธ์	11
1.4 ประเภทของข้อมูลตัวแปรมหภาค	12
1.4.1 ตัวแปรกระแส vs. ตัวแปรสต็อก	12
1.4.2 มูลค่าที่เป็นตัวเงิน vs. มูลค่าที่แท้จริง	12
บทสรุป	13
แบบฝึกหัด	14

	บทที่ 2 ดัชนีและเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจมหภาค	15
2.1 เศรษฐศาสตร์มหภาค: เป้าหมาย และนโยบาย		16
2.2 ตัวแปรและดัชนีเศรษฐกิจมหภาคเบื้องต้น		17
2.2.1 ผลผลิต		17
Data Insight 2.1 วัฏจักรเศรษฐกิจไทย		19
2.2.2 การจ้างงานและการว่างงาน		20
Data Insight 2.2 อัตราการว่างงานของไทย		21
2.2.3 ดัชนีราคาและอัตราเงินเฟ้อ		22
Data Insight 2.3 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป vs อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานของไทย		24
2.2.4 การกระจายรายได้		25
Data Insight 2.4 ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของไทย		26
2.2.5 อัตราดอกเบี้ย		27
2.2.6 อัตราแลกเปลี่ยน		28
2.3 การบรรลุเป้าหมายเศรษฐกิจมหภาค		29
2.3.1 การมีเสถียรภาพด้านราคา vs การจ้างงานเต็มที่		29
Data Insight 2.5 อัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานของไทย		31
2.3.2 การสร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ vs การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ		32
Empirical Evidence 2.1 การได้อย่างเสียอย่างของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกับความเท่าเทียมในประเทศไทย		33
บทสรุป		34
แบบฝึกหัด		35

	บทที่ 3 การวัดผลทางเศรษฐกิจ	36
3.1 กระแสหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ		37
3.2 บัญชีรายได้ประชาชาติ: ความหมายและความสำคัญ		40
3.3 การคำนวณรายได้ประชาชาติ		41
3.3.1 การคำนวณทางด้านการผลิต		42

3.3.2 การคำนวณทางด้านรายได้	44
3.3.3 การคำนวณทางด้านรายจ่าย	46
Policy Perspectives 3.1 เส้นทางการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจไทย: บทเรียน จากวิกฤตสู่การพึ่งพาการส่งออก	48
3.4 GDP: ในรูปที่เป็นเงิน vs ที่แท้จริง	50
Policy Perspectives 3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ แบบปริมาณ ลูกโซ่	51
3.5 ข้อจำกัด: ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	52
3.5.1 กิจกรรมการผลิตที่ไม่นับในการคำนวณ GDP	52
3.5.2 ข้อจำกัดการประยุกต์ใช้ GDP ในทางปฏิบัติ	54
บทสรุป	55
แบบฝึกหัด	57
บทที่ 4 รายได้ประชาชาติดูคล้าย	58
4.1 องค์ประกอบของความต้องการใช้จ่ายมวลรวม	59
4.1.1 ความต้องการใช้จ่ายเพื่อบริโภคและทฤษฎีการบริโภค	60
4.1.2 ความต้องการใช้จ่ายในการลงทุนของภาคเอกชน	67
4.1.3 ความต้องการใช้จ่ายภาครัฐ	70
4.1.4 ความต้องการส่งออกสุทธิ	72
4.2 รายได้ประชาชาติดูคล้าย	75
Empirical Evidence 4.1 วัฏจักรเศรษฐกิจไทยในช่วงต้นศตวรรษที่ 21	79
4.3 การเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติดูคล้ายและผลของตัวคูณทางเศรษฐกิจ	80
Policy Perspectives 4.1 ความขัดแย้งของการประหยัด	86
4.4 ช่องว่างเงินเฟ้อและช่องว่างเงินฝืด	88
4.4.1 กรณีที่รายได้ประชาชาติดูคล้ายต่ำกว่าระดับศักยภาพ ($Y_F > Y_E$)	88
4.4.2 กรณีที่รายได้ประชาชาติดูคล้ายสูงกว่าระดับศักยภาพ ($Y_F < Y_E$)	89
บทสรุป	91
แบบฝึกหัด	92

บทที่ 5 นโยบายการคลัง	95
5.1 นโยบายการคลัง: ความหมาย และประเภท	96
5.2 เครื่องมือของนโยบายการคลัง	98
5.2.1 รายได้ภาครัฐ	99
Policy Perspectives 5.1 การจัดเก็บภาษีอากรของประเทศไทย	103
5.2.1 รายจ่ายภาครัฐ	104
Case Study 5.1 กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศไทย	105
Policy Perspectives 5.2 แนวนโยบายรายจ่ายภาครัฐของไทย	106
5.2.3 การก่อหนี้สาธารณะ	107
Policy Perspectives 5.3 วินัยทางการคลังกับการก่อหนี้สาธารณะของไทย	108
5.3 นโยบายการคลังในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจมหภาค	108
5.3.1 ตัวคูณการใช้จ่ายของรัฐบาล	110
Empirical Evidence 5.1 การใช้จ่ายภาครัฐต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจไทย	112
5.3.2 ตัวคูณรายจ่ายเงินโอนของรัฐบาล	113
5.3.3 ตัวคูณภาษี	115
5.3.4 ตัวคูณงบประมาณส่วนเพิ่มสมดุล	117
5.3.5 นโยบายการคลังแบบตั้งใจกับนโยบายการคลังแบบอัตโนมัติ	120
Policy Perspectives 5.4 นโยบายกึ่งการคลังในประเทศไทย	125
บทสรุป	126
แบบฝึกหัด	127

บทที่ 6 ตลาดการเงินและนโยบายการเงิน

128

6.1 ความหมายและบทบาทของเงินในระบบเศรษฐกิจ

129

Policy Perspectives 6.1 Cryptocurrency เป็นเงินหรือไม่

131

6.2 ตลาดการเงินกับระบบเศรษฐกิจ	132
6.2.1 รูปแบบตลาดการเงิน	133
Data Insight 6.1 การระดมทุนในประเทศไทย	135
Empirical Evidence 6.1 تراสารหนี้ภัยพิบัติกับการบรรเทาผลกระทบจาก อุทกภัยของไทย	137
6.2.2 บทบาทสถาบันการเงิน: ธนาคารพาณิชย์	138
Case Study 6.1 การล้มของธนาคาร Silicon Valley	140
Policy Perspectives 6.2 ใหญ่เกินไปที่จะปล่อยให้ล้ม (Too Big to Fail)	141
6.3 กระบวนการสร้างเงินฝากและตัวคูณทางการเงิน	142
6.4 อุปสงค์ความต้องการถือเงิน	144
6.5 ธนาคารกลางและนโยบายการเงิน	147
6.5.1 บทบาทหน้าที่ธนาคารกลาง และเป้าหมายนโยบายการเงิน	147
Policy Perspectives 6.3 เป้าหมายนโยบายการเงินของธนาคารแห่ง ประเทศไทย	148
Policy Perspectives 6.4 กระบวนการตัดสินใจกำหนดนโยบายการเงินของ ไทย	149
6.5.2 ประเภทและเครื่องมือนโยบายการเงิน	150
Policy Perspectives 6.5: เครื่องมือนโยบายการเงินของธนาคารแห่ง ประเทศไทย	152
6.5.3 อุปทานของเงิน	153
6.6 ดุลยภาพในตลาดเงินและการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพ	155
6.6.1 ดุลยภาพในตลาดเงิน	155
6.6.2 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงความต้องการถือเงิน	156
6.6.3 ผลกระทบของการดำเนินนโยบายการเงิน	157
บทสรุป	160
แบบฝึกหัด	162

	บทที่ 7 แบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (แบบจำลอง IS-LM)	164
7.1 ตลาดผลผลิตและการสร้างเส้น IS		165
7.1.1 การสร้างเส้น IS		165
7.1.2 ปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงของเส้น IS		168
7.2 ตลาดเงินและการสร้างเส้น LM		172
7.2.1 การสร้างเส้น LM		172
7.2.2 ปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงของเส้น LM		174
7.3 ดุลยภาพในตลาดผลผลิตและตลาดเงิน		178
7.4 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพในตลาดผลผลิตและตลาดเงิน		180
7.4.1 การเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยในตลาดผลผลิต		180
7.4.2 การเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยในตลาดเงิน		183
7.5 ประสิทธิภาพของนโยบายการคลังและนโยบายการเงิน		184
7.5.1 ประสิทธิภาพของการใช้นโยบายการคลัง		185
7.5.2 ประสิทธิภาพของการใช้นโยบายการเงิน		187
	Case Study 7.1 กับดักสภาพคล่องในเศรษฐกิจไทยช่วงวิกฤตโควิด-19	191
บทสรุป		192
แบบฝึกหัด		193

บทที่ 8 แบบจำลอง AD-AS

195

8.1 อุปสงค์มวลรวม	196
8.1.1 ความสัมพันธ์ผกผันระหว่างอุปสงค์มวลรวมและระดับราคา	196
8.1.2 ปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงของเส้น AD	198
8.2 อุปทานมวลรวม	199
8.2.1 อุปทานมวลรวมระยะสั้น	199
8.2.2 อุปทานมวลรวมระยะยาว	200
8.2.3 ปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงของเส้น AS	201

8.3	ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพ	205
8.3.1	ดุลยภาพและการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจระยะสั้น	205
8.3.2	ดุลยภาพและการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจระยะยาว	212
	Empirical Evidence 8.1 ความผิดด้านราคาและค่าจ้าง	214
8.4	เส้นฟิลลิปส์: ผ่านแบบจำลอง AD-AS	217
8.5	การใช้นโยบายการเงินและการคลังเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ	218
8.5.1	ผลของนโยบายการคลังต่ออุปสงค์มวลรวม	218
8.5.2	ผลของนโยบายการเงินต่ออุปสงค์มวลรวม	222
8.5.3	การได้อย่างเสียอย่างในนโยบายเศรษฐกิจมหภาค	225
	Case Study 8.1 เงินเฟ้อจากอุปทานและมาตรการรับมือหลังยุคโควิด-19	228
	บทสรุป	229
	แบบฝึกหัด	230

	บทที่ 9 เศรษฐศาสตร์มหภาคในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด	231
9.1	บัญชีดุลการชำระเงิน	232
9.1.1	ดุลบัญชีเดินสะพัด	233
9.1.2	บัญชีเงินทุน	235
9.1.3	บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ	236
	Data Insight 9.1 สถานการณ์ดุลการชำระเงินของไทย	238
9.2	ความสัมพันธ์ระหว่างการออม การลงทุน และดุลบัญชีเดินสะพัด	239
	Policy Perspectives 9.1 การขาดดุลแฝด	240
9.3	ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	241
9.3.1	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	241
9.3.2	ระบบอัตราแลกเปลี่ยน	242
	Policy Perspectives 9.2 ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทย	243
9.3.3	การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	244
	Empirical Evidence 9.1 ปัจจัยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน	248

9.3.4 การแทรกแซงตลาดเงินตราต่างประเทศ	249
Case Study 9.1 ต้นทุนการเข้าแทรกแซงค่าเงินบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงวิกฤติการเงินเอเชีย	252
9.4 การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนต่อระบบเศรษฐกิจ	253
9.4.1 กรณีเงินบาทอ่อนค่า	254
9.4.2 กรณีเงินบาทแข็งค่า	255
Empirical Evidence 9.2 กลไกการส่งผ่านของอัตราแลกเปลี่ยนสู่ระดับราคาในประเทศ	258
9.5 แบบจำลอง IS-LM-BP	258
9.5.1 เส้น IS ในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด	259
9.5.2 เส้น LM ในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด	261
9.5.3 เส้น BP ในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด	261
9.5.4 ดุลยภาพทั่วไปของแบบจำลอง IS-LM-BP	266
9.5.5 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็ก	270
9.5.6 ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง	277
Policy Perspectives 9.3 แนวคิดนโยบายทางการเงินสามประการที่ใช้พร้อมกันไม่ได้	284
บทสรุป	286
แบบฝึกหัด	287
บรรณานุกรม	289
ดัชนี	293

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	เส้นความเป็นไปได้ในการผลิต	7
ภาพที่ 2.1	วัฏจักรเศรษฐกิจและแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจระยะยาว	18
ภาพที่ 2.2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของไทยระหว่างปี ค.ศ. 1990-2023	19
ภาพที่ 2.3	อัตราการว่างงานของไทยระหว่างปี ค.ศ. 1985-2023	22
ภาพที่ 2.4	อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานระหว่างปี ค.ศ. 1990-2023	24
ภาพที่ 2.5	เส้นลอเรนซ์	26
ภาพที่ 2.6	สัมประสิทธิ์จินีด้านรายได้ของไทยตั้งแต่ ค.ศ. 1992-2021	27
ภาพที่ 2.7	เส้นฟิลลิปส์	30
ภาพที่ 2.8	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานของไทยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985-2023	31
ภาพที่ 2.9	เส้นโค้งคุชเนตส์	32
ภาพที่ 3.1	กระแสการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่มีภาครัฐบาล	37
ภาพที่ 3.2	กระแสการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่ไม่มีภาครัฐบาลและมีสถาบันการเงิน	38
ภาพที่ 3.3	กระแสการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจแบบปิดที่มีภาครัฐบาล	39
ภาพที่ 3.4	กระแสการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด	40
ภาพที่ 3.5	สัดส่วนรายจ่ายแต่ละองค์ประกอบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990-2024	49
ภาพที่ 3.6	มูลค่าการส่งออกและนำเข้าของไทยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990-2024	49
ภาพที่ 4.1	กราฟฟังก์ชันการบริโภค	62
ภาพที่ 4.2	กราฟฟังก์ชันการออม	63
ภาพที่ 4.3	การเปลี่ยนแปลงระดับการบริโภค	66
ภาพที่ 4.4	ความต้องการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน	69
ภาพที่ 4.5	การเปลี่ยนแปลงระดับความต้องการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน	69
ภาพที่ 4.6	ความต้องการใช้จ่ายของภาครัฐ	71
ภาพที่ 4.7	กราฟฟังก์ชันการส่งออกสุทธิ	74

ภาพที่ 4.8	การเปลี่ยนแปลงของระดับการส่งออกสุทธิ	75
ภาพที่ 4.9	รายได้ประชาชาติดุลยภาพ	77
ภาพที่ 4.10	การเปลี่ยนแปลงของค่าความชันของเส้นความต้องการใช้จ่ายมวลรวม	82
ภาพที่ 4.11	การเปลี่ยนแปลงของความต้องการใช้จ่ายมวลรวมและรายได้ประชาชาติดุลยภาพ	83
ภาพที่ 4.12	การเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติดุลยภาพเมื่อการออมมวลรวมเพิ่มขึ้น	87
ภาพที่ 4.13	เศรษฐกิจที่เกิดปัญหาช่องว่างเงินฝืด	89
ภาพที่ 4.14	เศรษฐกิจที่เกิดปัญหาช่องว่างเงินเฟ้อ	90
ภาพที่ 5.1	การเพิ่มรายจ่ายภาครัฐเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินฝืด	111
ภาพที่ 5.2	การลดรายจ่ายภาครัฐเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินเฟ้อ	111
ภาพที่ 5.3	การเพิ่มรายจ่ายเงินโอนของภาครัฐเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินฝืด	114
ภาพที่ 5.4	การลดภาษีเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินฝืด	116
ภาพที่ 5.5	การเพิ่มภาษีเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินเฟ้อ	117
ภาพที่ 5.6	การใช้งบประมาณส่วนเพิ่มสมดุลเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินฝืด	118
ภาพที่ 5.7	การใช้งบประมาณส่วนเพิ่มดุลเพื่อขจัดปัญหาช่องว่างเงินเฟ้อ	119
ภาพที่ 5.8	ผลของตัวรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยอัตโนมัติ (ภาษี) ต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติดุลยภาพ	122
ภาพที่ 5.9	ผลของตัวรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยอัตโนมัติ (เงินโอน) ต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติดุลยภาพ	123
ภาพที่ 6.1	โครงสร้างตลาดการเงิน	133
ภาพที่ 6.2	ช่องทางการระดมทุนในประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1975-2023	136
ภาพที่ 6.3	อุปสงค์ความต้องการถือเงินที่ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย	146
ภาพที่ 6.4	การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ความต้องการถือเงิน	146
ภาพที่ 6.5	อุปทานของเงิน	154
ภาพที่ 6.6	การเปลี่ยนแปลงของอุปทานของเงิน	154
ภาพที่ 6.7	ดุลยภาพในตลาดเงิน	156
ภาพที่ 6.8	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพในตลาดเงินเมื่อความต้องการถือเงินเปลี่ยนแปลง	157
ภาพที่ 6.9	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพในตลาดเงินจากการดำเนินนโยบายการเงิน แบบเข้มงวด	158
ภาพที่ 6.10	ผลของการใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อตลาดผลผลิต	159

ภาพที่ 7.1	การสร้างเส้น IS ด้วยแนวคิดรายได้-รายจ่าย	166
ภาพที่ 7.2	การสร้างเส้น IS ด้วยแนวคิดส่วนร่วไหล-ส่วนอัดฉีด	167
ภาพที่ 7.3	เส้น IS และดุลยภาพในตลาดผลผลิต	169
ภาพที่ 7.4	ความยืดหยุ่นของการลงทุนต่ออัตราดอกเบี้ยและความชันของเส้น IS	171
ภาพที่ 7.5	การสร้างเส้น LM จากดุลยภาพในตลาดเงิน	172
ภาพที่ 7.6	เส้น LM และการไม่ได้ดุลยภาพในตลาดเงิน	173
ภาพที่ 7.7	ผลของการเพิ่มปริมาณเงินต่อการเปลี่ยนแปลงของเส้น LM	175
ภาพที่ 7.8	ผลของความต้องการถือเงินที่เพิ่มขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงของเส้น LM (กำหนดให้รายได้คงที่)	175
ภาพที่ 7.9	ความชันของเส้น LM ที่ขึ้นกับความยืดหยุ่นของความต้องการถือเงินต่อรายได้	176
ภาพที่ 7.10	ความชันของเส้น LM ที่ขึ้นกับความยืดหยุ่นของความต้องการถือเงินต่อ อัตราดอกเบี้ย	177
ภาพที่ 7.11	ดุลยภาพทั่วไปภายใต้แบบจำลอง IS-LM	178
ภาพที่ 7.12	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพทั่วไปเมื่อรายจ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้น	181
ภาพที่ 7.13	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพทั่วไปเมื่อการลงทุนภาคเอกชนลดลง	182
ภาพที่ 7.14	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพทั่วไปเมื่อดำเนินนโยบายการเงิน	184
ภาพที่ 7.15	ประสิทธิผลของนโยบายการคลังกับลักษณะความชันของเส้น IS	185
ภาพที่ 7.16	ประสิทธิผลของนโยบายการคลังกับลักษณะความชันของ LM	187
ภาพที่ 7.17	ประสิทธิผลของนโยบายการเงินกับลักษณะความชันของ IS	188
ภาพที่ 7.18	ประสิทธิผลของนโยบายการเงินกับลักษณะความชันของ LM	189
ภาพที่ 8.1	การสร้างเส้นอุปสงค์มวลรวม	197
ภาพที่ 8.2	การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์มวลรวม	198
ภาพที่ 8.3	เส้นอุปทานมวลรวมระยะสั้น	200
ภาพที่ 8.4	เส้นอุปทานมวลรวมระยะยาว	201
ภาพที่ 8.5	การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทานมวลรวมระยะสั้น	202
ภาพที่ 8.6	การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทานมวลรวมระยะยาว	204
ภาพที่ 8.7	ดุลยภาพราคาและผลผลิต	205
ภาพที่ 8.8	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของเศรษฐกิจเมื่ออุปสงค์มวลรวมลดลง	206
ภาพที่ 8.9	การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของเศรษฐกิจเมื่ออุปทานมวลรวมเพิ่มขึ้นในระยะสั้น	207

ภาพที่ 8.10 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของเศรษฐกิจเมื่ออุปสงค์มวลรวมเพิ่มขึ้น	209
ภาพที่ 8.11 ผลกระทบของการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์มวลรวมต่อราคาและผลผลิต	210
ภาพที่ 8.12 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของเศรษฐกิจเมื่ออุปทานมวลรวมระยะสั้นลดลง	211
ภาพที่ 8.13 ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจระยะยาว	213
ภาพที่ 8.14 ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจเมื่ออุปทานมวลรวมระยะยาวลดลง	216
ภาพที่ 8.15 ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจเมื่ออุปทานมวลรวมระยะยาวเพิ่มขึ้น	216
ภาพที่ 8.16 เส้นฟิลลิปส์ผ่านแบบจำลอง AD-AS	218
ภาพที่ 8.17 ผลของการดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวต่ออุปสงค์มวลรวม	219
ภาพที่ 8.18 ผลของการดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัวต่ออุปสงค์มวลรวม	221
ภาพที่ 8.19 ผลของการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่ออุปสงค์มวลรวม	223
ภาพที่ 8.20 ผลของการดำเนินนโยบายการเงินแบบเข้มงวดต่ออุปสงค์มวลรวม	224
ภาพที่ 8.21 การได้อย่างเสียอย่างในนโยบายเศรษฐกิจมหภาค	226
ภาพที่ 8.22 นโยบายการสนับสนุนฝั่งอุปทานในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจมหภาค	227
ภาพที่ 9.1 ดุลยภาพตลาดเงินตราต่างประเทศ	245
ภาพที่ 9.2 การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ เมื่ออุปสงค์เงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น	247
ภาพที่ 9.3 การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ เมื่ออุปทานเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น	248
ภาพที่ 9.4 การแทรกแซงตลาดเงินตราต่างประเทศเมื่ออุปสงค์เงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น	250
ภาพที่ 9.5 การแทรกแซงตลาดเงินตราต่างประเทศเมื่ออุปทานเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น	251
ภาพที่ 9.6 ผลกระทบของเงินบาทอ่อนค่าต่อระบบเศรษฐกิจ	254
ภาพที่ 9.7 ผลกระทบของเงินบาทแข็งค่าต่อระบบเศรษฐกิจ	257
ภาพที่ 9.8 การสร้างเส้น BP	263
ภาพที่ 9.9 เส้น BP ที่ระดับความชันต่าง ๆ	265
ภาพที่ 9.10 ดุลยภาพเศรษฐกิจแบบเปิด	267
ภาพที่ 9.11 ดุลยภาพภายในและการขาดดุลการชำระเงิน	267
ภาพที่ 9.12 การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในกรณีอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่	269
ภาพที่ 9.13 การปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพในกรณีอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว	269
ภาพที่ 9.14 ดุลยภาพเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็ก	271

ภาพที่ 9.15 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็กเมื่อการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น	272
ภาพที่ 9.16 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็กเมื่อความต้องการถือเงินสตน้อยลง	273
ภาพที่ 9.17 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็กเมื่อเศรษฐกิจโลกถดถอย	275
ภาพที่ 9.18 การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพเศรษฐกิจแบบเปิดขนาดเล็กเมื่ออัตราดอกเบี้ยโลกปรับตัวสูงขึ้น	276
ภาพที่ 9.19 ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินกรณีการเคลื่อนย้ายเงินทุนค่อนข้างสมบูรณ์	278
ภาพที่ 9.20 ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินกรณีการเคลื่อนย้ายเงินทุนค่อนข้างไม่สมบูรณ์	280
ภาพที่ 9.21 ประสิทธิภาพของนโยบายการคลังกรณีการเคลื่อนย้ายเงินทุนค่อนข้างสมบูรณ์	282
ภาพที่ 9.22 ประสิทธิภาพนโยบายการคลังกรณีการเคลื่อนย้ายเงินทุนค่อนข้างไม่สมบูรณ์	283

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	ความแตกต่างระหว่างเศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค	4
ตารางที่ 3.1	การวัดมูลค่าเพิ่มหรือมูลค่าของสินค้าขั้นสุดท้ายของการผลิต ข่าวสาร 1 กระสอบ	43
ตารางที่ 5.1	รูปแบบการจัดเก็บภาษีของภาครัฐไทย	99
ตารางที่ 5.2	ตัวอย่างอัตราภาษีแบบก้าวหน้า	101
ตารางที่ 5.3	ตัวอย่างโครงสร้างภาษีแบบก้าวหน้า (แบบขั้นบันได)	101
ตารางที่ 5.4	ตัวอย่างอัตราภาษีแบบคงที่	102
ตารางที่ 5.5	ตัวอย่างอัตราภาษีแบบถดถอย	102
ตารางที่ 5.6	สัดส่วนรายได้ภาษีอากรแยกตามหมวดภาษีที่จัดเก็บและนำส่งประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2567	103
ตารางที่ 5.7	สัดส่วนค่าใช้จ่ายรัฐบาลจำแนกตามลักษณะงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2567	106
ตารางที่ 5.8	เปรียบเทียบตัวคูณทางเศรษฐกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบปิด เมื่อมีการเก็บภาษีเงินได้	121
ตารางที่ 5.9	เปรียบเทียบตัวคูณทางเศรษฐกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบปิด เมื่อมีรายจ่ายเงินโอนภาครัฐที่ขึ้นกับรายได้	123
ตารางที่ 6.1	กระบวนการสร้างเงินฝาก	143
ตารางที่ 6.2	ปัจจัยกำหนดความต้องการถือเงินแต่ละประเภท	145
ตารางที่ 6.3	ปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณเงินที่แท้จริง	155
ตารางที่ 6.4	เปรียบเทียบผลของการดำเนินนโยบายการเงินต่อปริมาณเงินและ อัตราดอกเบี้ย	159
ตารางที่ 7.1	ประสิทธิผลของการใช้นโยบายการเงินและการคลังกับลักษณะความชัน ของเส้น IS และเส้น LM	190
ตารางที่ 9.1	ดุลการชำระเงินของไทยในปี ค.ศ. 2021-2023	238